

KRAJOWA RADA SPÓŁDZIELCZA

NACZELNY ORGAN SAMORZĄDU SPÓŁDZIELCZEGO

00-013 Warszawa, ul. Jasna 1, Skrytka pocztowa 16
e-mail: krs@krs.com.pl, <http://www.krs.com.pl>
tel. +48 22/596 43-00, +48 22/596 45-00, tel./fax +48 22/827-43-21

Warszawa, 29 września 2022 r.

SIB/192/2022/JM

Szanowny Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: zamierzeń Rządu RP w sprawie udzielenia pomocy podmiotom gospodarczym poszkodowanym w wyniku katastrofy ekologicznej na rzece Odrze.

Szanowny Panie Premierze!

Krajowa Rada Spółdzielcza (dalej KRS), jako najwyższy organ samorządu spółdzielczego, zainspirowana wypowiedziami publicznymi niektórych przedstawicieli Rządu dotyczącymi toczących się prac nad przygotowaniem projektu specjalnej ustawy, której celem będzie udzielenie wsparcia podmiotom najbardziej poszkodowanym w wyniku katastrofy ekologicznej na rzece Odrze, pozwala sobie na tym etapie prac przedstawić swoje wstępne stanowisko. KRS rezerwuje sobie przy tym prawo do bardziej szczegółowego ustosunkowania się do projektu ustawy, gdy zostanie on skierowany do konsultacji. Do zabrania głosu w tej kwestii uprawnia nas fakt, że wśród firm poszkodowanych znajdują się także podmioty spółdzielcze.

KRS uważa, że ciężar tej pomocy powinien być skierowany asymetrycznie do firm poszkodowanych. Hierarchia tych firm powinna zależeć przede wszystkim od ich pierwszeństwa i nie zastępowalności w łańcuchu powiązań biznesowych na Odrze i terenach nadodrzańskich oraz stopnia ich gotowości do odtwarzania potencjału Odry sprzed katastrofy. Takie kryteria spełniają te przedsiębiorstwa rybackie, które prowadzą komplementarną działalność gospodarczą na Odrze, w tym zarybianie i połowy sieciowe oraz sprzedaż ryb podmiotom prowadzącym działalność hotelarsko-gastronomiczną, agroturystyczną czy handlową.

Podczas gdy podmioty od nich zależne, czy też z nimi związane biznesowo, mają możliwość zmiany profilu swej działalności przekierowując oferty pod innego rodzaju klienta, to przedsiębiorstwa rybackie takiej możliwości nie mają. Dysponują one bowiem sprzętem

przystosowanym wyłącznie do gospodarowania na Odrze w jej dolnym biegu. W ich przypadku przebranzowienie nie jest możliwe. Gospodarstwo rybackie bez możliwości połowów ryb; w tym połowów sieciowych, nie ma szans na przetrwanie. Dlatego do nich powinny być adresowane główne kierunki pomocy.

Przemawiają za tym nie tylko względy ekonomiczne i środowiskowe, ale również społeczne i historyczne. Funkcjonowanie tych gospodarstw opiera się bowiem w dużym stopniu na współpracy z rybakami, którzy prowadzą tę działalność od kilku pokoleń. Zachowanie zaś ciągłości działalności gospodarczej na Odrze i terenach nadodrzańskich ma – oprócz aspektów gospodarczo-ekonomicznych i społecznych - także głębokie uzasadnienie historyczne, gdyż daje poczucie stabilizacji gospodarowania na ziemiach, które po wiekach wróciły do Polski.

Takim przedsiębiorstwem jest Rybacka Spółdzielnia „Regalica” w Gryfinie. Działalność gospodarczą na Odrze prowadzi już od 70 lat. Obecnie na podstawie umów z Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie RZGW Szczecin dzierżawi obwody rybackie rzeki Odra nr 3 i nr 4. Obejmują one ponad 80 km rzeki Odry od granic Województwa Zachodniopomorskiego, Odrę Wschodnią, Odrę Zachodnią, Międzyodrza do mostów na autostradzie A6. Jest to ponad 80 proc. biegu Odry w woj. Zachodniopomorskim. Spółdzielnia od 70 lat prowadzi nie tylko odłowy, ale i zarybienia. Corocznie do wód Odry i Międzyodrza wprowadza narybek sandacza, szczupaka, węgorza, suma certy i wielu innych gatunków ryb na sumę rocznie 250-270 tysięcy złotych. Nie jest stowarzyszeniem więc tych zarybień dokonuje za środków własnych, wypracowanych, wyłącznie w wyniku działalności gospodarczej na rzece Odrze. Przy Spółdzielni działa również Społeczna Straż Rybacka, która zwalcza kłusownictwo na dzierżawionych obwodach rybackich. Dowodem na prowadzenie przez Spółdzielnię „Regalica” prawidłowej gospodarki rybackiej i wędkarskiej są wyniki kontroli zarybień prowadzone przez inspektorów RZGW Wody Polskie, a także kontrole prawidłowości prowadzonej gospodarki rybackiej prowadzone przez inspektorów Urzędu Marszałkowskiego – wszystkie bez najmniejszych zastrzeżeń.

Dzięki prawidłowej działalności rybackiej i związanej z tym do niedawna obfitości ryb, łowiska wędkarskie na Odrze dzierżawione przez Rybacką Spółdzielnię „Regalica” są znane także za granicą. W związku z tym mogły rozwijać się rodzaje aktywności od gospodarki rybackiej zależne, czy też z nią powiązane, jak turystyka wędkarska, agroturystyczne gospodarstwa wędkarskie, wypożyczalnie łodzi do wędkowania i podobna aktywność gospodarcza związana z turystyką wędkarską.

Zdaniem KRS regulacje ustawowe powinny uwzględniać specyfikę pracy rybaków. Jest to bowiem praca sezonowa. W każdej II połowie roku przychody z gospodarki rybackiej, w tym połowów sieciowych, stanowią 75 proc. dochodów ogółem. Spółdzielnia oraz rybacy nie mogą dokonywać połowów w okresie zimy z powodu zalodzenia rzeki oraz mają ograniczone możliwości połowów wiosną w okresie ochronnym na wiele gatunków ryb.

KRS uważa, że w projektowanej ustawie powinny znaleźć się następujące instrumenty wsparcia:

- jednorazowe szybkie wsparcie z tytułu utraconych dochodów,
- zwrot udokumentowanych kosztów zarybiania z ostatnich trzech lat,
- rekompensata utraconych możliwości zarobkowych na cały okres niezbędny do czasu przywrócenia do stanu poprzedniego – wsparcie finansowe na utrzymanie miejsc pracy,
- zabezpieczenie materiału zarybieniowego i przekazanie go użytkownikom rybackim na odnowienie łowisk,
- wsparcie finansowe na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności,
- zwolnienie z opłacania składek ZUS,
- pożyczki z możliwością umorzenia,
- wieloletnie wsparcie z tytułu utraconych zysków związanych z kosztami prowadzenia zarybień w latach poprzednich,
- tzw. postojowe na podobnej zasadzie jak rybaków morskich w razie ograniczenia połowów ryb.

Krajowa Rada Spółdzielcza ma świadomość, że ww. instrumenty wsparcia nie są możliwe do zastosowania łącznie. Ich selekcja i wpisanie do projektu ustawy jest uzależnione od ogólnej filozofii wsparcia przyjętej przez projektodawców. Dlatego też ostateczne uwagi do projektu ustawy KRS zgłosi po jego skierowaniu do konsultacji.

Reasumując, wnosimy na tym etapie prac o zwrócenie szczególnej uwagi na wprowadzenie do projektu ustawy przepisów, które umożliwią przedsiębiorstwom rybackim, jak Spółdzielnia „Regalica”, powrót do zrównoważonej gospodarki rybackiej w obwodach dzierzawionych od Wód Polskich. Prosimy również o kompleksowe uregulowanie gospodarowania na Odrze w ustawie, a nie powierzanie niektórych rozwiązań aktom niższej rangi.

Apelujemy, aby w projekcie ustawy znalazły się zapisy umożliwiające rewitalizację Międzyodrza, czyli oczyszczenie i pogłębienie kanałów, budowa śluz i zastaw na kanałach, a także stałe monitorowanie wód rzeki Odry pod kątem zrzutów nieczystości od jej górnego biegu po ujście do Zalewu Szczecińskiego.

Z wyrazami szacunku

PREZES ZARZĄDU
Krajowej Rady Spółdzielczej
dr inż. Mieczysław Grodzki

